

מסורת הש"ס

א) תוספתא ס"ג, ב) לעיל
ב) שבת ק"ג, ג) גי' רש"י
וה' משמע ה"י.

גהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה איבעל להו
ו"י, ר' יוסי אומר ואפילו
נתן תחום שבת לעמיתו:

לענין רש"י

איישי"ש [איש"א].
קידוש של עושי אכס"ס.
כידמו"ה [בישאגור'].
כ"י של גמירי שוחזר
הט"י גדרו. שיבה
[שיר"א]. משה.
דוליו"ה [דוליו"ה].
שער דמ"ק גרין.
רש"א. מגל. פוסקת.

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים.
כ"יט. לא מן הקורות.
הקורות זו על גב זו
הקרקע ושמות לבנין
ד"ש: ב) אחר של הקורות
המקלות ומקורות לבנין
נבנת מ"ו. ולא מן
הקורה שנשברה
כ"יט. הינה שנכסה
הים והתחיל להספיק
קיימה ואפילו הכי אסור
הואל וכן השמות לא
אחזק להי' (ש"ו) ואש"ס
שעמית משכ"י להי"ק.
הואל וכן השמות לא
לבני קיימה. כ"ן לחתק"ל
לבני השמות אחרק"ל
(לעיל יומא, כ"ט ב.)

המביא פרק רביעי ביצה

לא.

עין משפט
ג' מצוה

א' א' מ' פ"ג פ"ג מלכות
י"ט נלכה י' טושיע
ל"ח מ' ת"ק סוף ג'
י"ח ב' מ"י ט' הלכה ט'
טושיע ט' סוף ד'
י"ט ג' מ"י ט' הלכה י'
טושיע ט' סוף ג'.

רבינו הגאון

מתני' מביאין עצים
מן השדה מן המכונס.
ומן הקרפף אפילו מן
המפוזר. אמר ר' יהודה
אמר שמאלא אין מביאין
עצים אלא מן המכונס
שבקרפף. ואקשינן עליה
והא אגן [תנן] מן הקרפף
ואפילו מן המפוזר
שבקרפף. [ומקטין מתני'
'יהודה ה"א]. דהוא א"ר
שמעון בן אלעזר לא
נחלקי ב"ש ובי"ה על
המפוזר שבשדות כו'.
וה' נתן חולק עליו
בתיספא. אמר רבא
עלי קנים ועלי גמ"ס
שבקרפף. א"ר רבנסי
ומחב"י. כ"ן דא' א"ר
דיקא מר"ל להו זבברו
להו כמפוזר דמו ואמרי.
ואי אמת עלייהו מנא
דלא ליבדויהו דיקא ש"ה.
אביעא להו ר' יוסי
לקולא קאמר רשע"ל ליה
ל' יהודה דאמר איהו
קרפף כל שמוך לעיר
והוא דאית ליה פותחת.
דבעי ר' יהודה תרתי.
סמוך לעיר ופותחת. אמר
לו ר' יוסי בחדא סני.
כל שיש לו פותחת אפילו
אני סמוך לעיר. אלא
בדחוק בתוך התחום שבת
ש"ה. והיינו לקולא. או
לדא ר' יהודה תרא
בעי סמוך לעיר בלבד.
וא"ל ר' יוסי והוא
שנכנסין לו בפותחת.
נמצא ל' יוסי דבעי
תרתי. ואמר ליה ר' יוסי
כל שנכנסין לו בפותחת
לא חיישין ליה ואפילו
הוא רחוק ש"ה. דא' ס"ד
ר' יהודה סמוך לעיר
בלבד בעי. ור' יוסי הוא
דבעי תרתי א' הכי והוא
שנכנסין לו בפותחת ה"ה
ליה ליתיה. אלא ש"ס
לקולא ש"ס. אמר רב סלא
א"ר זכאי הלכה כו' יוסי.
מתני' אין מבקעין [עצים
לאן מן הקורות כו'.

מן הקרפף ואפילו מן המפוזר. ממה הא הו מעמר דהוא אכ
מלאכה וי"ל דלא שייך עמור אלא במקום שגדלים שם
כדמוכח בפרק כלל גדול (שבת דף ע"ג): **אביעיא** דהו חיוב קאמר
כ' שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת וכו'. אכל לא גרס ר'
יוסי לקולא או לחומרל דל"כ משמע
דמסקפא ליה דרבי יוסי שמה הוא
מתמיר יותר מת"ק ולא היא דהא
במלמיה דרבי יהודה נמי מספקא
ליה היכי אמר אלא ה"ג היכי קאמר
וכו' והכי פ"י כל שסמוך לעיר וגם
אית ליה פותחת דבעי רבי יהודה
תרתי לחומרל דלע"ז דסמוך בעי
פותחת והא דלא פ"י בדבריו פותחת
משום דקשר סתם קרפפות יש להן
פותחת ואחא רבי יוסי למימר הואיל
ואית להו פותחת ואפילו רחוק מן
העיר נמי וא"כ משמעין מדמלי טעמא
דאינו סמוך שרי פותחת מכלל
דסמוך שרי אפילו בלא פותחת ומרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך בלא
פותחת או יהונו סמוך פותחת או
דלמא ר' יהודה סבר כל שמוך בין
אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת
שרי דקס"ד השתא דסתם קרפפות
לית להו פותחת ואחא ר' יוסי למימר
דבעי פותחת אפילו בסמוך כ"ש
בדחוק אכל סמוכה בלא פותחת
אינה מועלת כלום ע"כ פ"ש"י והקשה
השר מקולי נהי דר' יהודה מלי טעמא
בסמוכה דוקא אכל פותחת אינה
מועלת כלום מ"מ לרבי יוסי אמאי
לא דייק דפ"י לעיל לישנא קמא
דמדמלי רבי יוסי טעמיה דשרי
בפותחת באינו סמוך מכלל דבסמוך
מועיל בלא פותחת דהשתא לישנא
קמא דרבי יהודה דבעי תרתי קאמר
דלרבי יוסי סגי בחדא כ"ש להאי
לישנא דקאמר השתא דלרבי יהודה
סגי בחדא בסמוך בלא פותחת ומיך
דע"כ לא מצינן למימר דרבי יוסי
תרתי לקולא אית ליה כה"ל לישנא
דאמר לישנא קמא דהואיל ולהאי
לישנא ל"ל דרבי יהודה לא קפיד
אפותחת ולא ס"ל דסתם קרפפות
אית להן פותחת אלא כל שמוך בין

מתני' מביאין עצים. התלושים מן השדה שצמח התחום כיו"ט:
מן המכונס. אם נתנו מערב י"ט דגלי דעמיה דעליהו סמוך ואינו
מוקף אכל המפוזרין מוקפין: ומן הקרפף. שהוא משמיר ומוקף
כ"י אפילו מפוזרים שבו לא הקלה מדעמו: סמוך לעיר. ממש:
אפילו כהן תחום שבת. כסופו:
גב' יחידה היא. רבי שמעון בן
אלעזר קאמר לה דלמא בית הלל
הכי שרו ופליגי רבנן עליה: **כמפוזרין**
דמו. ואפילו לא פורתן הרוח דמסתמא
לא סמכה דעמיה סבר מצדד להו
ויקא: ואי אחנה מנא עליהו.
להכניחן שפיר דמי דסמכה דעמיה:
רבי יוסי לקולא או לחומרל קאמר לא
גרסין דהא מלמיה דרבי יהודה נמי
מבעיא לן היכי אמר ר' יוסי אביעיא
להו היכי קאמר כל הסמוך לעיר
והוא דאית ליה פותחת ואחא ר'
יוסי למימר כיון דאית ליה פותחת
אפי' כהן תחום שבת נמי או דלמא
ה"ק כל שמוך לעיר בין דאית ליה
פותחת בין דלית ליה פותחת ואחא
רבי יוסי למימר אפי' כהן תחום
שבת ודוקא דאית ליה פותחת אכל
דלית ליה פותחת אפילו סמוך לעיר
נמי לא הא טעם מדקמני רבי יוסי
אומר כל שנכנסין לו בפותחת אפילו
כהן תחום שבת ש"מ רבי יוסי תרסי
לקולא קאמר. והכי פ"י היכי קאמר
מתני' כל שמוך לעיר והוא דאית
ליה פותחת פתחה שמתמיר והאי
דלא תנא ליה כהד"א משום דקא סבר
סתמן יש להן פותחת ואסתם קרפפות
אמרה למלמיה ואחא רבי יוסי למימר
כיון דאית ליה פותחת לא בעינן סמוך
וימילא דאי לית ליה פותחת בעינן
סמוך ואסתרי כה"ה מדתלל שריותא
בשאין סמוך פותחת מכלל דסמוך
בלא פותחת נמי שרי ומיקל בתרתי
דרבי יהודה בעי תרתייהו ורבי יוסי
סבר בחדא סגי באינו טעמיה דרבי יוסי
או דלמא. כל שמוך לעיר דקאמר
ת"ק כה"ה תלל טעמיה כיון דהוי
סמוך בין דאית ליה פותחת בין דלית
ליה ואחא רבי יוסי למימר טעם
תלוי בפותחת בין סמוך בין רחוק
והכי קאמר כל שנכנסין לו בפותחת הוא דמוטר ואפילו הוא בתוך
תחום שבת דלא מתלי טעמא בסמיכה כלל: תרסי לקולא קאמר.
כלומר מדרבי יוסי נשמע לרבי יהודה דלא תרתייהו בעי ורבי יוסי
בתרתי חקיל דמכשיר בסמוך בלא פותחת ובפותחת בלא סמוך
דשמעינן לרבי יהודה דקאמר כל שמוך לעיר בין דאית ליה פותחת
בין דלית ליה פותחת וא"ל רבי יוסי כל שיש לו פותחת אפי' הוא בתוך
התחום ואי סמוך לא בעי פותחת דאי רבי יוסי פותחת תלל טעמא
דאפילו הוא סמוך בעי פותחת לא הוה ליה לסיומי ואפילו בתוך
תחום שבת אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין לה
בפותחת כיון דהוה תני כל הוה משמע דלרין פותחת סמוך או
רחוק למה לי דסיים ואפילו בתוך תחום שבת אלא לאשמעינן דלא
בעי פותחת אלא למשרי שאין סמוך ורבי יהודה דלא בעי תרתי
נמי מירשא דרבי יוסי שמע מינה מדנקט כל שנכנסין לה בפותחת
כיון דכולהו פותחת אית להו הכי אבעי ליה למתני רבי יוסי אומר
אפילו בתוך תחום שבת: **מתני'** אין מבקעין עצים לא מן הקורות
כו'. לפי סוגיא של גמרא היא מחפשת: לא בקרדוס. סתם קרדוס
עשוי כמין כלי אומנות שעשין בו אוכפות וסרגות שקורין אישי"ש
ויש שעשוי כעין כלי האומן שקורין בידגו"ה שרלאש הקצר דומה
לקרדומות שלנו וראשו השני דומה לכלי אומני אוכפות וסרגות
הקוסים: ולא בתגרה. שגי"ה כעין כמין מלאה פנימות וממהר
לקוך בו עצים וכלי אומן הוא: מגל. דוליו"ה או שרפ"א. וכולן
כלי אומן הן וגראה כעשה בו מלאכה לפיכך אסור: אלא בקופין. סתם
קופין הוא סכין של קצבים דומה לקרדומות שלנו שאינן כלי אומן ויש
שעשין בו שני ראשין והשני דומה קלת לקרדוס האוכפות דשמעינן
מניה בגמרא ומיניה סתמיה לאו למלאכה אומן הוא: **גב' יחידה**
והאמרת

אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת
למתי כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
אם יש לו פותחת אפילו אם היה כהן תחום שבת שרי הוא אם
סמוך שרי בלא פותחת ומדנקט כל משמע דיש קרפפות דאין
להן פותחת רבי יוסי דהאי תלי טעמיה בפותחת דוקא בין סמוך
בין רחוק אכל לישנא קמא ניהא דמלינא פותחת דרבי יוסי
תרתי לקולא אמר וניהא לשון כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני אם יש לו פותחת אדרבה אי הוה קאמר הכי הוה
משמע דרבי יהודה לא קמיירי פותחת וליתא דעל כרחק רבי
יהודה פותחת איירי אכל לישנא דכל שנכנסין לו בפותחת
משמע דמיירי פותחת שאם תמני לומר דלא מיירי רבי
יהודה פותחת אם כן רבי יוסי אי אמר תרתי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה בפותחת אדרבה
רבי יהודה לא מיירי פותחת אלא הוה ליה למתני אם יש לו
פותחת ויהי משמע לקמן משמע פירוש רש"י תא שמע מדקמני
רבי יוסי וכו' והכי משמע מדנקט רבי יוסי לישנא דכל הנכנסין
ובסיפא דמלמיה אנטרין לסיים ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ
דרבי יוסי תרתי לקולא קאמר דאי רבי יוסי בפותחת תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוא סמוך בעי פותחת לא הוה ליה לסיומי ואפילו
בתוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
בה בפותחת דמאי אמרת דאנטרין לסיומי רבי יוסי אומר (א) בתוך
תחום שבת לעמיה להמיר בפותחת אפילו רחוק מלישנא דכל
הנכנסין נפקא וכו' והכי קאמר כל הנכנסין בפותחת שרי
אפילו בדחוק אמאי מקיים בדבריו אפילו בתוך תחום שבת
אלא ש"מ דלא בעי לרחוק אלא דוקא למשי שאינו רחוק
וה"ק

אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת
למתי כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
אם יש לו פותחת אפילו אם היה כהן תחום שבת שרי הוא אם
סמוך שרי בלא פותחת ומדנקט כל משמע דיש קרפפות דאין
להן פותחת רבי יוסי דהאי תלי טעמיה בפותחת דוקא בין סמוך
בין רחוק אכל לישנא קמא ניהא דמלינא פותחת דרבי יוסי
תרתי לקולא אמר וניהא לשון כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני אם יש לו פותחת אדרבה אי הוה קאמר הכי הוה
משמע דרבי יהודה לא קמיירי פותחת וליתא דעל כרחק רבי
יהודה פותחת איירי אכל לישנא דכל שנכנסין לו בפותחת
משמע דמיירי פותחת שאם תמני לומר דלא מיירי רבי
יהודה פותחת אם כן רבי יוסי אי אמר תרתי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה בפותחת אדרבה
רבי יהודה לא מיירי פותחת אלא הוה ליה למתני אם יש לו
פותחת ויהי משמע לקמן משמע פירוש רש"י תא שמע מדקמני
רבי יוסי וכו' והכי משמע מדנקט רבי יוסי לישנא דכל הנכנסין
ובסיפא דמלמיה אנטרין לסיים ואפילו בתוך תחום שבת ש"מ
דרבי יוסי תרתי לקולא קאמר דאי רבי יוסי בפותחת תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוא סמוך בעי פותחת לא הוה ליה לסיומי ואפילו
בתוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
בה בפותחת דמאי אמרת דאנטרין לסיומי רבי יוסי אומר (א) בתוך
תחום שבת לעמיה להמיר בפותחת אפילו רחוק מלישנא דכל
הנכנסין נפקא וכו' והכי קאמר כל הנכנסין בפותחת שרי
אפילו בדחוק אמאי מקיים בדבריו אפילו בתוך תחום שבת
אלא ש"מ דלא בעי לרחוק אלא דוקא למשי שאינו רחוק
וה"ק